

Nader onderzoek huismussen, vleermuizen en steenmarters
Eerste Molenweg 1a te Blaricum

Colofon

Door	Otte Groenadvies BV Brilsweg 1a 7441 BV Nijverdal
Telefoonnummer:	06 18 95 19 55
E-mail:	tjitske@ottegroenadvies.nl
Internet	www.ottegroenadvies.nl
Project	21.60
Auteur:	T.M. Stam – Propedeuse Hoger Beroepsonderwijs en Natuurbeheer
Gecontroleerd:	Ing. P. Otte
Datum	28 juni 2021
Status:	Eind rapportage

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Otte Groenadvies accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Otte Groenadvies uitgevoerde onderzoek neemt.

Inhoud

1. INLEIDING	4
1.1. AANLEIDING	4
1.2. DOEL	4
1.3. HUIDIGE SITUATIE	4
2. WETGEVING	6
3. METHODIEK	7
3.1. WERKWIJZE HUISMUSSENONDERZOEK	7
3.2. WERKWIJZE VLEERMUIZENONDERZOEK	7
3.3. WERKWIJZE STEENMARTER	7
4. RESULTATEN EN EFFECTENBEOORDELING	9
4.1. RESULTAAT HUISMUSSEN.....	9
4.2. RESULTAAT VLEERMUIZEN	11
4.2.1. Gewone dwergvleermuis.....	11
4.2.2. Ruige dwergvleermuis.....	12
4.2.3. Laatvlieger	12
4.2.4. Rosse vleermuis.....	12
4.3. RESULTAAT STEENMARTER.....	14
5. CONCLUSIE.....	15
5.1 OVERZICHT BESCHERMDE SOORTEN	15
5.2 ADVIES EN AANBEVELINGEN	16
6. GELDIGHEID	17

7. BIBLIOGRAFIE.....	18
BIJLAGE	19
BIJLAGE 1: WETTELIJK KADER WET NATUURBESCHERMING - SOORTBESCHERMING	19

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In de ruimtelijke plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten Wet natuurbescherming. Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. In dit kader is een quickscan flora en fauna uitgevoerd voor de voorgenomen herontwikkeling van de planlocatie (Otte Groenadvies, 2020).

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat het plangebied mogelijk fungeert als vaste rust- en/of verblijfplaats voor vleermuizen, huismussen en steenmarters. Indien dat het geval is, heeft de ruimtelijke ingreep mogelijk consequenties voor deze soorten en worden mogelijk verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden. Om deze reden is geadviseerd om een nader onderzoek uit te voeren naar de functionaliteit van het plangebied voor deze soorten.

1.2. Doel

Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

Huismussen

- Zijn er huismussen aanwezig?
- Welke functie(s) heeft de planlocatie en de omgeving voor deze soorten?
- Welk wettelijk belang is er waardoor de activiteiten moeten worden uitgevoerd?

Vleermuizen

- Welke soorten vleermuizen komen momenteel voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de wet Natuurbescherming?

- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en functioneel leefgebied behouden?
- Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren?

Steenmarters

- Zijn er steenmarters aanwezig?
- Welke functie(s) heeft de planlocatie en de omgeving voor deze soorten?
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en functioneel leefgebied behouden?
- Is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren?

1.3. Huidige situatie

De planlocatie ligt in de bebouwde kom van Blaricum dat ligt in het Gooise brinkdorpenlandschap (Landschappen in beeld, z.d.). Blaricum ligt op de oostelijke rand van de stuwwal. Hoger gelegen ontstond langs de Zuiderzee Naarden. Het dorp hadden een brink, hier werd het vee verzameld. In eerste instantie lagen deze brinken aan de rand van het dorp, maar door dorpsuitbreidingen werden dit al snel de centra. De brinkdorpen hadden, gekoppeld aan de schaapsdriften, een radiale structuur. Een structuur die in het huidige beeld nog te herkennen is in het wegenselsel dat de dorpen onderling verbindt (MTD landschapsarchitecten, 2018).

Het onderzoeksgebied betreft een perceel waarop een voormalig bedrijfspand staat. Aan de voorzijde (Eerste Molenweg) van het gebouw extensief

onderhouden siertuin aanwezig. Aan de achterzijde (Kerkpad) van het gebouw is in het verleden in gebruik geweest als parkeerplaats. Het gehele terrein is omrand met hagen waarin/langs enkele bomen staan. Met aan de achterzijde een toegangshak tot de parkeerplaats.

Aan de Eerste Molenweg 1a, aan de voorzijde van de herontwikkelingslocatie is een cultureel aangelegde siertuin aanwezig. Er staan soorten als Skimmia, Aucuba, diverse coniferen (snoeivorm) en een sierkers. Op de erfgrs staat een gaashekwerk met een ligusterhaag. Aan beide zijden van het gebouw en de achterkant van het perceel staan verspreid soorten als look-zonder-look, paardenbloem en algemeen voorkomende grassen in de kruidlaag. In de struiklaag staan langs de randen kornoelje, Forsythia, laurier en spierstruik. De boomlaag bestaat uit ruwe berk, gewone esdoorn, paardenkastanje, Taxus, fijnspar en hulst. Het gaashekwerk aan de achterkant van het perceel is geheel overgroeid door Hedera.

Afbeelding 1 & 2. Locatie plangebied (rood) (Pdok, z.d.) (Google Maps, z.d.)

1.4. Project voornemen

Met de voorgenomen ontwikkelingen worden de bestaande bebouwing geamoveerd de planlocatie wordt opnieuw ingericht. Ten behoeve van de reconstructie verdwijnt plaatselijk begroeiing, maar dit blijft beperkt tot struiken bomen. De werkzaamheden zijn gepland na verkrijgen van de benodigde vergunningen.

2. Wetgeving

De Wnb regelt de bescherming van het in het wild voorkomende planten en dieren en de bescherming van gebieden. In de wet is onder meer bepaald dat beschermde dieren niet gedood, gevangen of verontrust mogen worden en beschermde planten niet geplukt, uitgestoken of verzameld. Daarnaast is het niet toegestaan om de directe leefomgeving van beschermde soorten, waaronder nesten en holen, te beschadigen, te vernielen of te verstoren (artikelen 3.1, 3.5 en 3.10). Bovendien dient iedereen voldoende zorg in acht te nemen voor alle in het wild levende planten en dieren (algemene zorgplicht, artikel 1.11).

De verbodsbepalingen, die handelingen die het voortbestaan van planten en diersoorten in gevaar kunnen brengen verbieden, is een belangrijk onderdeel in de Wnb. Deze verboden zorgen ervoor dat in het wild levende soorten, zoveel mogelijk met rust worden gelaten. Deze verschillen per beschermingsgroep. De Wnb kent drie verschillende beschermingsregimes:

- Vogelrichtlijnsoorten;
- Habitatrichtlijnsoorten;
- Andere soorten.

De provincies hebben in haar verordeningen uit de lijst van 'andere soorten' diersoorten aangewezen waarvoor een vrijstelling geldt en dus geen ontheffing van verbodsbepalingen voor hoeft te worden aangevraagd. Deze lijst met vrijgestelde soorten is per provincie anders. De zorgplicht is wel van toepassing. Bij ruimtelijke plannen, met mogelijke gevolgen voor beschermde planten en dieren, is het verplicht om vooraf te toetsen of deze kunnen leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen. Wanneer dat het geval dreigt te zijn, moet onderzocht worden of er maatregelen (mitigatie en/of compensatie) genomen kunnen worden om dit te voorkomen of om de gevolgen voor beschermde soorten te verminderen. Onder bepaalde voorwaarden geldt een

vrijstelling of is het mogelijk van het bevoegd gezag ontheffing van de verbodsbepalingen te krijgen voor activiteiten op het gebied van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Deze ontheffing wordt slechts verleend indien:

- Er geen bevredigend alternatief is;
- Er is geen sprake is van een wettelijk belang;
- Geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstig staat van instandhouding van de soort.

Zie bijlage 1 voor het wettelijk kader van de soortenbescherming in de Wnb.

De Wnb beschermt ook een aantal planten en vissen die onder de Flora- en faunawet niet beschermd waren. Hiermee is rekening gehouden in onderliggende natuurtoets, zie verder in paragraaf 4.1 aanwezigheid beschermde soorten (Overheid, 2020).

3. Methodiek

Allereerst zal de werkwijze voor het huismussenmuizenonderzoek besproken worden waarna het vleermuis- en steenmarteronderzoek aan bod komt. In hoofdstuk vier is een overzicht gegeven van het doel van de verschillende veldbezoeken, de onderzoeksdata en de bijbehorende weersomstandigheden.

3.1. Werkwijze huismussenonderzoek

Als basis voor dit onderzoek is de methodiek gebruikt zoals deze wordt omschreven in het Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*) (BIJ12, 2017). Tijdens het onderzoek wordt er een à twee uur na zonsopkomst en/of twee uur voor zonsondergang geïnventariseerd, waarbij optimale activiteiten het beste in de ochtend worden waargenomen. Het onderzoek vindt plaats in de periode van 1 april – 15 mei.

Tijdens de inventarisatie moet gelet worden op de habitatkenmerken waarvan de huismus afhankelijk is. Er wordt in beeld gebracht waar zich de locaties van de nesten, rustplaatsen en functioneel leefgebied van de huismus bevinden. Daarnaast wordt er gekeken naar een nest indicatieve waarneming zoals nestbouw, bedelende jongen en een waarneming van de potentiële broedbiotoop wat zich bijvoorbeeld uit in zingende mannetjes of een paartje bij een potentiële nestplaats.

3.2. Werkwijze vleermuizenonderzoek

Tijdens het onderzoek is gewerkt volgens de richtlijnen voor het inventariseren van vleermuizen, die zijn opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus, het vleermuizenprotocol 2021 (Netwerk Groene Bureaus, 2020).

De vleermuisdecector is bij het vleermuizenonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar

gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van het gedrag te bepalen.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een batdetector (Pettersson D 240x, Echo Meter Touch) en de Echometer Touch Pro 2 van Wildlife acoustics. Volcontinue hoogwaardige digitale geluidopnamen worden gemaakt met een Elekon Batlogger M, die alle waarnemingen van vleermuizen, onderzoeksdatum's, gps-coördinaten en weersomstandigheden ten tijde van het onderzoek registreert.

Gedurende de veldbezoeken is bij daglicht op de locatie gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van vleermuizen zoals vleermuiskeutels, afgebeten insectenvleugels en vetsporen.

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, langdurige regenval, dichte mist en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Tijdens dergelijk weersomstandigheden wordt niet gewerkt.

Gedurende de veldbezoeken is het onderzoeksgebied en directe omgeving geïnventariseerd om een goed beeld te krijgen van het gedrag en mogelijke verblijfplaatsen.

3.3. Werkwijze steenmarter

Nader onderzoek op de steenmarter is maatwerk, veelal wordt deze uitgevoerd op basis van waarnemingen in de vorm van vraatsporen, uitwerpselen, loopsporen, kadavers en/of nestactiviteiten. Het onderzoek wordt uitgevoerd in de actieve periode van de steenmarter, deze loopt van juni tot

augustus/september en kan veelal gecombineerd worden tijdens overige onderzoeken (Zoogdiervereniging, z.d.).

4. Resultaten en effectenbeoordeling

In onderstaand is een overzicht gegeven van de uitgevoerde onderzoeken, onderzoeksdata en omstandigheden tijdens het onderzoek naar vleermuizen, huismussen en steenmarters. De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door Ing. P. Otte, directeur/eigenaar bij Otte Groenadvies en T.M. Stam, Gecertificeerd Stadswerk Flora en Fauna controleur.

4.1. Resultaat huismussen

Habitat huismus

De habitat van de huismus moet voldoen aan een combinatie van een aantal elementen, die binnen een straal van enkele meters (dekking bij voedselbronnen) tot enkele honderden meters (nestplek en voedselbronnen) van elkaar moeten liggen. De habitat moet bestaan uit een combinatie van plekken voor nestgelegenheid, voedsel (voor volwassen jongen), dekking zoals groenblijvende struiken en klimplanten, plekken voor stofbaden en drinkwater. De omgeving van het plangebied biedt een geschikt habitat voor deze soort (BIJ12, 2017).

Aanwezig habitat planlocatie

- Aanwezig groen in de vorm van een private tuin met aangrenzende groenstrook;
- Beschuttingsmogelijkheden in de groenblijvende struiklaag;
- Zandplekken aanwezig in de private tuin;
- Wateraanbod middels voorzieningen in de directe omgeving.

Afbeelding 3. Perceel Eerste Molenweg 1 te Blaricum, habitatkenmerken huismus (Pdok, z.d.)

Huismussenonderzoek

Datum	1 april 2021	14 april 2021
Tijdstip onderzoeken	19.30-20.15 uur	07.30-08.45 uur
Zonopkomst	07.15 uur	06.39 uur
Temperatuur	5°C	2°C
Windkracht	Matig 3 Bf	Zwak 1 Bf
Weertype	Helder	Helder

Tabel 1 . Schematische overzicht onderzoeksmomenten (Zonsopgang, z.d.) (KNMI, z.d.)

1 april 2021

De weersomstandigheden waren helder, droog en 5°C. Tijdens het onderzoek zijn er geen huismussen waargenomen op de planlocatie. In de directe omgeving zijn 16 nestplaatsen van huismus aangetroffen.

14 april 2021

De weersomstandigheden waren helder, droog en 2°C. Tijdens het onderzoeken zijn er in de omgeving van de planlocatie diverse locaties waargenomen. Op de planlocatie is geen nest- en verblijfplaats aanwezig.

Effectenbeoordeling

Op basis van de verrichte onderzoeksinspanning kan het voorkomen van vaste nest- en verblijfplaatsen van huismussen op de planlocatie worden uitgesloten.

Verblijfplaatsen

Op basis van de uitgevoerde veldonderzoeken valt met zekerheid vast te stellen dat op de planlocatie geen verblijfplaatsen aanwezig zijn van de huismus. In de omgeving zijn meerdere verblijfplaatsen van de huismus aangetroffen, deze blijven ongeroerd.

Omgeving

Op basis van de uitgevoerde veldbezoeken valt met zekerheid vast te stellen dat de ruimtelijke ingreep en ontwikkeling de gunstige staat van de instandhouding van de huismus niet in het geding komt.

Afbeelding 4. Waarnemingen huismussen(geel) (Pdok, z.d.)

4.2. Resultaat vleermuizen

Tijdens de onderzoeksmomenten zijn er twee soorten vleermuizen waargenomen, namelijk:

Soort	Bijzonderheden: Verblijfplaatsen, vliegroutes, ect.
Gewone dwergvleermuis	Foeragerend/ overvliegend
Laatvlieger	Overvliegend

Tabel 2. Overzicht waarnemingen

Datum	24 augustus 2020	23 september 2020
Tijdstip onderzoeken	20.35 uur – 01.00 uur	05.30 uur - 7.30 uur
Zonsopkomst/ Zonsondergang	6.45 uur/ 20.35 uur	7.25uur/ 19.31 uur
Eerste/Laatste waarneming	20.33 uur Gewone dwergvleermuis	6.45 uur Gewone dwergvleermuis
Temperatuur	14°C	13°C
Windkracht	3 Bf	2 BF
Weertype	Bewolkt	Mistig

Tabel 3 . Schematische overzicht onderzoeksmomenten najaar 2020 (Zonsopgang, z.d.) (KNMI, z.d.)

Datum	30 mei 2021	22 juni 2021	24 juni 2021
Tijdstip onderzoeken	21.50 uur – 00.00 uur	03.00 uur- 05.20 uur	21.55 uur- 00.05 uur
Zonsopkomst/ Zonsondergang	05.21 uur 22.00 uur	5.20 uur 22.04 uur	5.21 uur 22.04 uur
Eerste/Laatste waarneming	22.18 uur Gewone dwergvleermuis	04.33 uur Ruige dwergvleermuis	22.15 uur Rosse vleermuis
Temperatuur	13°C	11°C	16°C
Windkracht	1 Bf	2 Bf	2 Bf
Weertype	Licht bewolkt	Bewolkt	Helder

Tabel 4. Schematische overzicht onderzoeksmomenten voorjaar 2021 (Zonsopgang, z.d.) (KNMI, z.d.)

4.2.1. Gewone dwergvleermuis

Habitat

De gewone dwergvleermuis is een sociale vleermuis en een echte cultuurvolger en daarom ook veel in de bebouwde omgeving te vinden. De verblijfplaatsen bevinden zich in of om gebouwen. In de levenscyclus van deze soort kennen zich meerdere periodes, zoals de winterslaap, paar- en balts periode en de kraamtijd. Voor elke periode worden verschillende eisen aan een verblijfplaats gesteld. In de verschillende perioden en in de loop van de seizoenen gebruiken ze een netwerk aan verschillende verblijfplaatsen, vliegroutes en jachtgebieden (BIJ12, 2017).

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Tijdens de veldbezoeken in het voor- en najaar zijn geen waarnemingen gedaan waaruit de aanwezigheid van zomer- en(kraam)kolonieverblijfplaatsen blijkt. Tevens zijn er geen baltsende dwergvleermuizen waargenomen. Zowel in het plangebied als de directe omgeving hiervan zijn geen paarverblijfplaatsen vastgesteld.

Foerageergebied

Tijdens de onderzoeksmomenten zijn enkele individuen van gewone dwergvleermuis meerdere malen foeragerend waargenomen.

Vlieg- en mitigatieroute

Het vliegpatroon van de gewone dwergvleermuis was enigszins diffuus. Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet waargenomen.

4.2.2. Ruige dwergvleermuis

Habitat

Ruige dwergvleermuizen jagen in vooral half open bosrijk landschap. Vaak jagen ruige dwergvleermuizen langs bosranden, door lanen, boven open plekken in bos en langs houtwallen. Waterpartijen en beschutte oevers in voedselrijke gebieden vormen een belangrijk aspect van het biotoop. Verblijfplaatsen bevinden zich zowel in bomen als gebouwen (Zoogdierenvereniging, z.d.).

Verblijfplaatsen

Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan waaruit de aanwezigheid van verblijfplaatsen blijkt. Zowel in het plangebied als de direct omgeving hiervan.

Foerageergebied

Deze soort is enkele malen foeragerend waargenomen, Gezien de weinige opnames lijkt het er op dat het om een of enkele individuen gaat die sporadisch op de planlocatie foerageren.

Vlieg- en migratieroutes

Het vliegpatroon van ruige dwergvleermuis was enigszins diffuus. Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet aangetroffen.

4.2.3. Laatvlieger

Habitat

De laatvlieger is een vrij grote vleermuis met een verscheidenheid aan habitats. Favoriete foerageergebieden zijn graslanden, parken, open bosranden, tuinen en beboste gebieden. De laatvlieger is gebouwbewonend en maakt gebruik van open voegen tussen bakstenen tot een spouwmuur en dakpannen. De gebouwen die hiervoor worden gekozen staan vaak aan de rand van de bebouwde kom of in het buitengebied. Ook heeft de laatvlieger voorkeur voor oudere gebouwen. (Vleermuizenwerkgroep, z.d.).

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan waaruit de aanwezigheid van verblijfplaatsen blijkt. Zowel in het plangebied als de directe omgeving hiervan zijn geen paarverblijfplaatsen vastgesteld.

Foerageergebied

Tijdens de onderzoeken ar zijn geen laatvliegers foeragerend waargenomen.

Vlieg- en mitigatieroute

De laatvlieger is eenmalig aan de noordkant van de woning overgevlogen. Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet aangetroffen.

4.2.4. Rosse vleermuis

Habitat

De rosse vleermuis jaagt vooral boven water en moerassige gebieden en jaagt ook wel eens bij straatverlichting. De prooien bestaan vaak uit grote kevers en nachtvlinders, maar ook wel uit kleine , in zwermen vliegende dansmuggen. Deze soort is een uitgesproken boom bewonende soort (Zoogdierenvereniging, z.d.).

Verblijfplaatsen

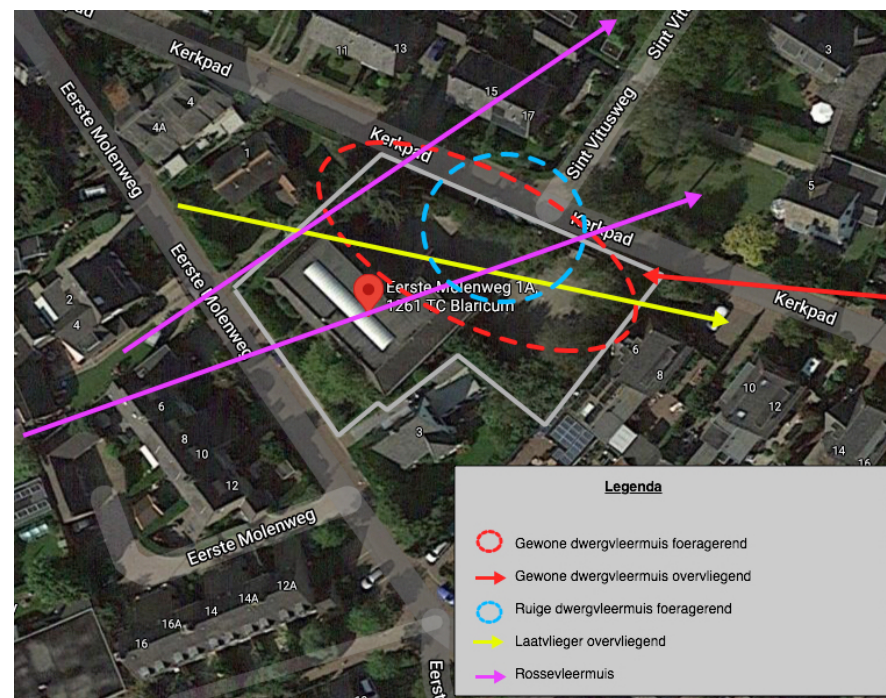
De rosse vleermuis is bij uitstek een boom bewonende soort, wel zijn er recente waarnemingen dat kolonies zich ook in bebouwing bevinden. Op de planlocatie zijn geen holle bomen aanwezig, tevens beschikt de bebouwing niet over dusdanige ruime openingen die in potentie geschikt zijn als verblijfplaats voor deze soort. Tijdens de veldbezoeken zijn geen waarnemingen gedaan waaruit de aanwezigheid van verblijfplaatsen blijkt. Zowel in het plangebied als de direct omgeving hiervan zijn geen kraam en zomerverblijfplaatsen vastgesteld.

Foerageergebied

Tijdens de onderzoeksmomenten zijn geen foeragerende rosse vleermuizen aangetroffen.

Vlieg- en migratieroutes

De rosse vleermuis is een enkele keer hoog overvliegend waargenomen. Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet aangetroffen.

Afbeelding 5. Overzichtkaart waarnemingen (Pdok, z.d.)

4.3. Resultaat steenmarter

Habitat steenmarter

De steenmarter heeft een voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen. De steenmarter komt voor in een parklandschap, bosloze gebieden, steengroeven en gebouwen. Deze soort is een echte cultuurvolger en hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen, boerderijen en grote steden. De aanwezigheid van groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen zijn van belang, hier zoekt de steenmarter zijn voedsel.

Aanwezig habitat planlocatie

- Aanwezig groen in de vorm van een private tuin met aangrenzende groene hagen;
- Beschuttingsmogelijkheden in de groenblijvende struiklaag en hagen rondom en in de private tuin;
- Zandplekken aanwezig in de private tuin;
- Wateraanbod middels voorzieningen in private tuin en de directe omgeving.

Verblijfplaatsen, foerageergebied en omgeving

Tijdens de nader onderzoeken in het najaar op de beschermde soort vleermuis zijn geen steenmarters waargenomen. Ook zijn sporen zoals uitwerpselen en achtergebleven restanten van kadavers niet aangetroffen. Het onderzoek wordt in het voorjaar voortgezet.

5. Conclusie

5.1 overzicht beschermde soorten

Soortengroepen	Aanwezigheid	Effecten	Aanbevelingen	Mits
Huismussen	niet	geen	geen	
Vleermuizen- verblijfplaatsen	niet	geen	geen	
Vleermuizen – vliegroute	diffuus	geen	geen	beperkt met licht wordt omgegaan
Vleermuizen – foerageergebied	beperk aanwezig/ niet essentieel	geen	geen	beperkt met licht wordt omgegaan
Steenmarter	niet	geen	geen	

Tabel 5. Schematische overzicht bijzonderheden

5.2 Advies en aanbevelingen

Huismus en steenmarter,

- Uit onderzoek blijkt dat de voorgenomen ontwikkelingen geen belang vertegenwoordigt voor huismussen. Hiervoor hoeft geen plan opgesteld te worden;
- Op de planlocatie worden geen negatieve effecten verwacht op het foerageergebied;
- De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van huismussen;
- Voor de geplande werkzaamheden hoeft geen ontheffing worden aangevraagd.

Vleermuizen:

- Verblijfplaatsen: op basis van de verrichte onderzoeksinspanning kan het voorkomen van kraam/kolonie-, zomer-, paarverblijfplaatsen in het plangebied worden uitgesloten;
- Vlieg- en migratieroute: Gezien de aantallen en frequentie waarop de vleermuizen gebruik maken van het plangebied als zijnde vliegroute, valt het gebruik van een essentiële vliegroute op basis van het huidige onderzoek uit te sluiten;
- Foerageergebied: boven- en nabij de planlocatie zijn foeragerende vleermuizen waargenomen. In de omgeving zijn vergelijkbare locaties aanwezig. De planlocatie is niet van essentieel belang voor deze soort.

6. Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijke geldende richtlijnen. De bevoegd gezag hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal drie jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk een. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

7. Bibliografie

BIJ12. (2017, Juli). *Kennisdocument Gewone dwergvleermuis*. Opgeroepen op juni 25, 2020, van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-004-Kennisdocument-Gewone-dwergvleermuis-1.0.pdf>

BIJ12. (2017, Juli). *Kennisdocument Huismus*. Opgeroepen op april 5, 2021, van <https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huisumus-1.0.pdf>

Google Maps. (z.d.). *Online kaarten*. Opgeroepen op September 28, 2020, van <https://www.google.nl/maps>

KNMI. (z.d.). *Koninklijk Nederlands Metreologisch Instituut*. Opgeroepen op mei/juni 2021, van <https://www.knmi.nl/nederland-nu/weer/verwachtingen>

Landschappen in beeld. (z.d.). Opgeroepen op september 3, 2020, van <http://www.landschappeninbeeld.nl/menu-landschappen-warandeborgen.htm>

MTD landschapsarchitecten. (2018, februari). Opgeroepen op september 2020, 2020, van https://www.regiogv.nl/wp-content/uploads/2018/02/Landschapsbeeld-Gooi-en-Vechtstreek_feb2018_schermversie_150dpi.pdf

Netwerk Groene Bureaus. (2020, Oktober 28). *Vleermuizenprotocol 2021*. Opgeroepen op april 5, 2021, van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>

Otte Groenadvies. (2020). *20.132 Quicksan flora en fauna. Eerste Molenweg 1 Blaricum*. Nijverdal.

Overheid. (2020, januari 1). *Wet Natuurbescherming*. Opgeroepen op juni 25, 2021, van <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2020-01-01>

Pdok. (z.d.). *Online kaarten*. Opgeroepen op april 5, 2021, van <https://www.pdok.nl/viewer/>

Pdok. (z.d.). *Online kaarten*. Opgeroepen op 16 September 2020, van <https://www.pdok.nl/viewer/>

Vleermuizenwerkgroep. (z.d.). *Laatvlieger*. Opgeroepen op juni 25, 2021, van <https://www.vleermuizeninbrabant.nl/vleermuizen/laatvlieger-2>

Zonsopgang. (z.d.). *Zonsopgang/Zonsondergang*. Opgeroepen op september 8 & 28, 2020, van <https://www.zonsopgangzonsondergang.nl/hoe-laait-donker/>

Zonsopgang. (z.d.). *Zonsopgang/Zonsondergang*. Opgeroepen op mei/juni 2021, van <https://www.zonsopgangzonsondergang.nl/hoe-laait-donker/>

Zoogdierenvereniging. (z.d.). Opgeroepen op juni 25, 2021, van <https://www.zoogdierveniging.nl/zoogdiersoorten/ruige-dwergvleermuis>

Zoogdierenvereniging. (z.d.). Opgeroepen op juni 25, 2021, van <https://www.zoogdierveniging.nl/zoogdiersoorten/rosse-vleermuis>

Zoogdierenvereniging. (z.d.). *Steenmarter*. Opgeroepen op april 5, 2021, van <https://www.zoogdierveniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

Bijlage

BIJLAGE 1: Wettelijk kader Wet natuurbescherming - Soortbescherming

De Wnb is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet is in de plaats gekomen van de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De wet is ingedeeld in hoofdstukken en kent een algemeen deel (hoofdstuk 1), delen over Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2), soorten (hoofdstuk 3), houtopstanden, hout en houtproducten (hoofdstuk 4), verder delen die gaan over vrijstellingen, beschikkingen en verplichtingen (hoofdstuk 5), financiële bepalingen (hoofdstuk 6), handhaving (hoofdstuk 7), overige bepalingen (hoofdstuk 8) en tot slot een beschrijving van het overgangsrecht (hoofdstuk 9) en een beschrijving van de wijziging van overige wetten (hoofdstuk 10). In navolgende paragrafen is een samenvattende beschrijving van het onderdeel soortbescherming gegeven, wat relevant is voor onderliggende toetsing (Overheid, 2020).

Categorieën

De wet maakt onderscheid in drie categorieën van beschermde soorten, namelijk:

- Vogelrichtlijnsoorten
- Habitatrichtlijnsoorten
- Andere soorten

Vogelrichtlijnsoorten

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn zijn in Nederland beschermd. De soorten van artikel 1 van Vogelrichtlijn zijn alle vogelsoorten die op het Europese grondgebied van de lidstaten van de EU voorkomen. Het deel daarvan dat van nature in Nederland voorkomt, is dus beschermd (art. 3.1 lid 1).

Habitatrichtlijnsoorten

In deze categorie vallen alle in het wild levende dieren zoals genoemd in:

- Bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn,
- Bijlage II bij het Verdrag van Bern of;
- Bijlage I bij het Verdrag van Bonn; (art. 3.5 lid 1) en (in hun natuurlijke verspreidingsgebied) planten van soorten, genoemd in:
- Bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of;
- Bijlage I bij het Verdrag van Bern; (art. 3.5, lid 5)

De bijlagen zijn zeer uitgebreid en er staan ook veel soorten in genoemd die van nature niet in Nederland voorkomen.

Andere soorten

Naast de soorten waarvan de bescherming op Europees niveau verplicht is gesteld, is er ook een aantal soorten op nationaal niveau beschermd. Dit is dus een “nationale kop” op de Europese bescherming. Het gaat hierbij om soorten die zeer zeldzaam en/of bedreigd zijn en waarvan het duurzaam voortbestaan niet is verzekerd als er geen beschermingsmaatregelen worden getroffen. De soorten waar het om gaat zijn opgenomen op de bijlage bij de wet (art. 3.10, lid 1 onder a en c).

Verbodsbepalingen: Ten aanzien van vogels verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art. 3.1 lid 1), het opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren (art. 3.1 lid 2), het rapen of onder zich hebben van eieren (art. 3.1 lid 3) en het opzettelijk storen van vogels (art. 3.1 lid 4). Het verbod tot opzettelijk storen geldt niet in het geval de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort (art. 3.1 lid 5).

Ten aanzien van de overige Europees beschermde diersoorten verbiedt de wet het opzettelijk doden of vangen (art 3.5 lid 1), het opzettelijk verstoren (art 3.5 lid 2), het opzettelijk vernielen of rapen van eieren (art 3.5 lid 3) en het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.5 lid 4). Ten

aanzien van de Europees beschermde plantensoorten verbiedt de wet het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen en vernielen (art 3.5 lid 5).

Ten aanzien van de nationaal beschermde diersoorten geldt slechts een verbod op het opzettelijk doden of vangen (art 3.10 lid 1 onder a) en het opzettelijk beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art 3.10 lid 1 onder b). Ten aanzien van de nationaal beschermde plantensoorten geldt een verbod op het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen (art 3.10 lid 1 onder c).

Gedragscodes, vrijstellingen en ontheffingen

Gedragscode

De in het voorgaande beschreven verbodsbepalingen zijn niet van toepassing op handelingen die zijn beschreven in en aantoonbaar worden uitgevoerd volgens een door de minister van EZ vastgestelde gedragscode (art. 3.31 lid 1). Het moet dan gaan om handelingen die plaatsvinden in het kader van:

- a. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- b. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
- c. een bestendig gebruik;
- d. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Vrijstelling

Provinciale staten en de minister van EZ kunnen vrijstelling verlenen van de verbodsbepalingen (art 3.3 lid 2- 4; 3.8 lid 2-5, 3.10 lid 2). Voor zover het gaat om de hiervoor beschreven verbodsbepalingen, kan in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een ontheffing worden verleend op de verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 en 3.10, dus ten aanzien van alle beschermde soorten. Een vrijstelling mag alleen worden verleend wanneer aan

bepaalde voorwaarden is voldaan. Deze zijn gelijk aan de voorwaarden waaronder een ontheffing verleend kan worden (zie hieronder).

Voor welke soorten een vrijstelling geldt, verschilt per bevoegd gezag (ministerie van EZ en de afzonderlijke provincies). De lijst met vrijgestelde soorten van het ministerie is alleen van toepassing op handelingen waarvoor de minister van EZ het gevoegd gezag is. Voor handelingen waarvoor Gedeputeerde Staten het bevoegd gezag zijn, geldt de vrijstellingslijst van de betreffende provincie.

Ontheffing

Voor soorten waarvoor (in de betreffende provincie) geen vrijstelling geldt, moet wanneer niet volgens een gedragscode wordt gewerkt een ontheffing worden aangevraagd wanneer er een handeling wordt uitgevoerd waardoor een verbodsbepalingen van artikel 3.1, 3.5 of 3.10 van de Wnb wordt overtreden (art 3.3 lid 1,3; 3.8 lid 1,3, 3.10 lid 2). Of deze ontheffing kan worden verleend, hangt af van of men kan voldoen aan de voorwaarden. Deze voorwaarden verschillen per categorie.

De eerste eis die wordt gesteld, is dat er geen andere bevredigende oplossing mag zijn. Dat betekent - ook in combinatie met de in artikel 1.11 beschreven zorgplicht - wanneer een overtreding redelijkerwijs te voorkomen is en ontheffing niet mogelijk is. De werkzaamheden moeten dan op zodanige wijze worden uitgevoerd dat er geen overtreding van de wet plaatsvindt. Te denken valt aan het kappen van bomen buiten het broedseizoen, of het afzetten van en het wegvangen van soorten in het werkgebied.

Verder kan een ontheffing alleen worden verleend wanneer is aangetoond dat er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort. Daarnaast gelden er per categorie verschillende aanvullende voorwaarden.

Voor Vogelrichtlijnsoorten kan alleen een ontheffing worden verleend: (art 3.3 lid 4):

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;

2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora en/of fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
6. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.

Voor Habitatrichtlijnsoorten kan alleen een ontheffing worden verleend: (art 3.8 lid 5):

1. in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitat;
2. ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
5. om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.

Voor de andere soorten gelden de voorwaarden die gelden voor de overige Europees beschermde soorten, aangevuld met: (art 3.10 lid 2):

6. in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daaropvolgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
7. ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes of begraafplaatsen;
8. ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
9. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
10. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
11. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
12. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of
13. in het algemeen belang.

Aanhaken bij de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO)

Er kan voor worden gekozen geen ontheffing Wnb aan te vragen, maar de toestemming aan te laten haken bij de Omgevingsvergunning. In dat geval dient het betreffende onderzoek bijgevoegd te worden bij de aanvraag Omgevingsvergunning. Het bevoegd gezag voor de Omgevingsvergunning vraagt vervolgens een verklaring van geen bedenking (vvgb) aan bij het bevoegd gezag Wnb. De voorwaarden waaronder de vvgb wordt afgegeven maken vervolgens onderdeel uit van de Omgevingsvergunning.

Wanneer ervoor wordt gekozen de toestemming Wnb niet aan te laten haken, moet de ontheffing Wnb zijn aangevraagd voordat de Omgevingsvergunning wordt aangevraagd (Overheid, 2020).